

รายงานสถานการณ์ศัตรูพืชไร่

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๙

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔ โทรสาร ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔
E-mail: doae.pmd2566@gmail.com

สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

ศัตรูพืชไร่

๑. สถานการณ์การปลูกพืชไร่

๑.๑ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด ๕๔ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๖,๘๐๗,๘๒๔.๔๘ ไร่
๑.๒ พื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมด ๔๕ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๔,๑๗๔,๔๙๙.๑๔ ไร่
๑.๓ พื้นที่ปลูกข้าวโพดทั้งหมด ๕๓ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๑,๐๗๗,๗๐๑.๖๓ ไร่
๑.๔ พื้นที่ปลูกสับปะรดทั้งหมด ๔๙ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๕๐๐,๖๗๐.๖๖ ไร่

๒. สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

๒.๑ ศัตรูมันสำปะหลัง

๒.๑.๑ โรคใบด่างมันสำปะหลัง พบการระบาดในพื้นที่ ๓๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ขอนแก่น ชลบุรี อุทัยธานี กาฬสินธุ์ กำแพงเพชร ปราจีนบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ ลพบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง สระแก้ว นครสวรรค์ อุตรธานี มหาสารคาม อุบลราชธานี ยโสธร มุกดาหาร อำนาจเจริญ สุรินทร์ ราชบุรี ร้อยเอ็ด สุพรรณบุรี สระบุรี ชัยนาท ตาก เพชรบูรณ์ สกลนคร สุโขทัย เพชรบุรี พิจิตร และจังหวัดจันทบุรี รวมจำนวน ๖๔๘,๕๑๐.๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๒๖๐ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๒๐,๒๘๗.๔๓ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๖๖๘,๗๙๘.๓๐ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๑๐๔,๗๔๓.๓๙ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๑๘๕,๗๔๐.๐๕ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๒๑๔,๗๓๕.๙๒ ไร่
๔) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๑๔๓,๒๙๑.๕๑ ไร่

๒.๑.๒ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง พบการระบาดในพื้นที่ ๑๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ขอนแก่น ยโสธร หนองคาย อุตรธานี กาญจนบุรี สระแก้ว บุรีรัมย์ จันทบุรี กำแพงเพชร นครราชสีมา สกลนคร และจังหวัดระยอง รวมจำนวน ๓,๗๑๖.๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๕๔๖ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๕๔๘.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๓,๑๖๘.๘๐ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๑๒๑.๐๐ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๑,๑๙๐.๐๐ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๑,๓๐๓.๒๕ ไร่
๔) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๑,๑๐๒.๕๕ ไร่

๒.๑.๓ ไรแดง พบการระบาดในพื้นที่ ๑๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี กาญจนบุรี ขอนแก่น นครราชสีมา ยโสธร บุรีรัมย์ สกลนคร อุตรธานี อุดรดิษฐ์ อุทัยธานี กาฬสินธุ์ มุกดาหาร สุรินทร์ หนองคาย กำแพงเพชร และจังหวัดมหาสารคาม รวมจำนวน ๔๒,๘๓๐.๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๒๙๑ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๑,๒๕๗.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๔๑,๕๗๓.๙๘ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๑๓,๙๑๔.๘๑ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๑๕,๑๘๘.๒๕ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๓,๒๐๕.๐๐ ไร่

๔) มั่นสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๑๐,๕๒๒.๙๒ ไร่

๒.๑.๔ โรคพุ่มแจ้ พบการระบาดในพื้นที่ ๑๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี กาญจนบุรี กำแพงเพชร อุทัยธานี ชลบุรี สระแก้ว ระยอง ภาพสินธุ์ มุกดาหาร ราษฏร์ นครราชสีมา มหาสารคาม บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี สกลนคร จันทบุรี และจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน ๑๒,๒๖๕.๕๐ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๘๐๒ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๒๒๔.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๒,๔๘๙.๕๐ ไร่)

๑) มั่นสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน จำนวน ๒,๐๔๘.๒๕ ไร่

๒) มั่นสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน จำนวน ๒,๒๗๘.๐๐ ไร่

๓) มั่นสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน จำนวน ๑,๙๐๓.๗๐ ไร่

๔) มั่นสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๖,๐๓๕.๕๕ ไร่

๒.๑.๕ โรคโคนเน่าหัวเน่า พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด ได้แก่จังหวัดตาก และจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๑๗๐.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๒๕ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) มั่นสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน จำนวน ๕๐.๐๐ ไร่

๒) มั่นสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๑๒๐.๐๐ ไร่

๒.๑.๖ โรคใบไหม้/ใบจุดเหลี่ยมแบคทีเรีย พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท และจังหวัดสกลนคร จำนวน ๒๙๒.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๔๓ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) มั่นสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน จำนวน ๑.๐๐ ไร่

๒) มั่นสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน จำนวน ๒๓๓.๐๐ ไร่

๓) มั่นสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน จำนวน ๕๖.๐๐ ไร่

๓) มั่นสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๒.๐๐ ไร่

๒.๑.๗ เพลี้ยหอยเกล็ด พบการระบาดในพื้นที่ ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยโสธร ชลบุรี ภาพสินธุ์ สกลนคร จันทบุรี และจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๕๔๗.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๘๐ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๐.๒๕ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๕๔๗.๗๕ ไร่)

๑) มั่นสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน จำนวน ๓.๒๕ ไร่

๒) มั่นสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน จำนวน ๑๘.๐๐ ไร่

๓) มั่นสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน จำนวน ๕๐๒.๒๕ ไร่

๓) มั่นสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๒๔.๐๐ ไร่

๒.๒ ศัตรูอ้อย

๒.๒.๑ หนอนกออ้อย พบการระบาดในพื้นที่ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดภาพสินธุ์ อุทัยธานี อุดรธานี นครราชสีมา นครปฐม ชลบุรี และจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๑,๒๐๑.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒๘๘ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๖๔๖.๒๕ ไร่

๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน จำนวน ๑๓๙.๐๐ ไร่

๓) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน จำนวน ๔๑๖.๐๐ ไร่

๒.๒.๒ โรคใบขาวอ้อย พบการระบาดในพื้นที่ ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ภาพสินธุ์ อุดรธานี และจังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๑๖,๓๙๔.๗๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๙๒๗ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๒๐๕.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๖,๕๙๙.๗๔ ไร่)

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๓,๖๙๒.๐๐ ไร่

๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน จำนวน ๔,๐๑๔.๐๐ ไร่

๓) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน จำนวน ๘,๖๘๘.๗๔ ไร่

๒.๒.๓ โรคแกล้ดำ พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๒๐๕.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๔๙ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๒๐๕.๐๐ ไร่

๒.๒.๔ ตั๊กแตนหนวดยาว พบการระบาดในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๑๖.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๐๔ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๐.๒๕ ไร่

๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน จำนวน ๑๖.๐๐ ไร่

๒.๒.๕ โรคใบด่างอ้อย พบการระบาดในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒๔๖.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๕๙ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๒๔๐.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๖.๐๐ ไร่)

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๙๕.๐๐ ไร่

๒) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน จำนวน ๑๕๑.๐๐ ไร่

๒.๓ ศัตรูข้าวโพด พบการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (Fall armyworm) พื้นที่ระบาด ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา เพชรบูรณ์ เชียงใหม่ จันทบุรี กาฬสินธุ์ ยะลา ชลบุรี ขอนแก่น และจังหวัดสตูล จำนวน ๑๙๓.๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑๘๐ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๓.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๙๖.๗๕ ไร่)

๑) พื้นที่ระบาดรุนแรงน้อย จำนวน ๑๙๓.๗๕ ไร่

๒.๔ สับปะรด พบการระบาดของโรคเหี่ยว พื้นที่ระบาด ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตรัง และจังหวัดราชบุรี รวมจำนวน ๒๔๔.๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๔๘๘ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๕.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒๔๙.๓๕ ไร่)

๓.๑ การควบคุมศัตรูมันสำปะหลัง

๓.๑.๑ รมณรงค์ควบคุมศัตรูมันสำปะหลังโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๒ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่ ๑ - ๙ ร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในพื้นที่เสี่ยง ดำเนินการผลิตขยายแตนเบียน *Anagyrus lopezi* แผลงข้างปีกใส และเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมศัตรูมันสำปะหลังในพื้นที่

๓.๑.๓ ไรแดง สำนักงานเกษตรจังหวัดในพื้นที่ที่พบการระบาด ได้แนะนำเกษตรกรให้นำมันสำปะหลัง หากมีการระบาดรุนแรง แนะนำให้พ่นสารเคมีป้องกันกำจัดไรแดง ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร รวมทั้งประชาสัมพันธ์ ให้ปรึกษาและแนะนำผ่านเวทีการจัดอบรม ศจช.

๓.๑.๔ โรคพุ่มแจ้ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ลงพื้นที่สร้างการรับรู้ให้คำแนะนำเกษตรกรสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ และไม่ใช่ท่อนพันธุ์จากแปลงที่เป็นโรคมานปลูกในฤดูปลูกถัดไป

๓.๑.๕ โรคใบด่างมันสำปะหลัง สร้างการรับรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับความสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง แนวทางเฝ้าระวัง และการป้องกันกำจัด รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์มันสำปะหลังสะอาดและทนทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์ระยอง ๗๒ เกษตรศาสตร์ ๕๐ และพันธุ์ห้วยบง ๖๐ และพันธุ์ต้านทานโรคใบด่าง ได้แก่ อิทธิ ๑ อิทธิ ๒ อิทธิ ๓ ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ ยกเว้นพันธุ์อ่อนแอต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ ระยอง ๑๑ และ CMR ๔๓-๐๘-๘๙ และมีการประชาสัมพันธ์แหล่งพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดให้เกษตรกรทราบ โดยสามารถติดต่อได้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

๓.๒ การควบคุมศัตรูอ้อย

ณรงค์ควบคุมศัตรูอ้อยโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่อาจเกิดการระบาดของศัตรูอ้อย ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของศัตรูอ้อยในพื้นที่เสี่ยง และป้องกันก่อนเกิดการระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๓ การควบคุมศัตรูข้าวโพด

หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด แนะนำเกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เก็บกลุ่มไข่หรือตัวหนอนทำลายทิ้งนอกแปลง ใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงหางหนีบ มวนเพชฌฆาต มวนพิฆาต และแตนเบียนไข่ทริโคแกรมมา หากพบการระบาดรุนแรงควรพ่นสารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

๓.๔ การควบคุมศัตรูสับปะรด

ประชาสัมพันธุ์และแจ้งเตือนการระบาดของโรคเหี่ยวในสับปะรด เพื่อให้เกษตรกรเฝ้าระวังการระบาดในพื้นที่ ถอนต้นที่เป็นโรคไปทำลายนอกแปลง แนะนำเกษตรกรใช้หน่อพันธุ์ปลอดโรค และให้กำจัดเพลี้ยแป้งซึ่งเป็นพาหะของโรคเหี่ยวสับปะรด

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าในพื้นที่ระบาดมีสภาพแห้งแล้ง ทำให้อาการของโรคแสดงชัดเจน เจ้าหน้าที่จึงได้แจ้งเตือนเกษตรกรให้เฝ้าระวังการระบาด แนะนำการสำรวจแปลง การป้องกันกำจัด โดยในแปลงที่พบการระบาดเล็กน้อยให้ถอนนำไปทำลาย แปลงที่พบการระบาดมากให้ไถทำลายทิ้งแปลง และสำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้รับงบประมาณจังหวัด ในการจัดทำแปลงพันธุ์ปลอดโรค เพื่อใช้แจกจ่ายให้อำเภอที่พบการระบาดของโรคเหี่ยวสับปะรด

แจ้งเตือนการระบาดศัตรูพืช โดยการจัดทำข่าวเตือนการระบาดศัตรูพืช เผยแพร่ทางเว็บไซต์กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย และสื่อโซเชียลมีเดีย

๔. คำแนะนำและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่พบการระบาด

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
1. มันสำปะหลัง	1. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง	1. ไถและพรวนดิน เพื่อลดปริมาณของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังที่อยู่ในดิน2. ใช้ท่อนพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง3. การควบคุมโดยใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ - แมลงช้างปีกใส โดยระยะที่เหมาะสมคือ ระยะไข่ที่ใกล้ฟักเป็นตัวอ่อน อัตราการปล่อยในพื้นที่ระบาดน้อย 100 ตัว ต่อไร่ หรือในพื้นที่ระบาดมาก 200 – 500 ตัว ต่อไร่ โดยปล่อยประมาณ 4 ครั้ง- แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู ควรปล่อยให้กระจายทั่วแปลง เนื่องจากแตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูเจริญเติบโตเร็ว และขยายพันธุ์ได้อย่างน้อย 10 เท่า ในทุกชั่วอายุ โดยปล่อยในอัตรา 50 คู่ ต่อไร่ เมื่อเริ่มพบการระบาด หรือปล่อยในอัตรา 200 คู่ต่อไร่ เมื่อพบการระบาดรุนแรง และหลังปล่อยแตนเบียนและหลังปล่อยแตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูให้งดการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช4. แซท่อนพันธุ์ด้วยสารฆ่าแมลง เป็นเวลา 5 – 10 นาที ได้แก่ - ไทอะมีทอกแซม (thiamethoxam) 25% WG อัตรา 4 กรัม- อิมิดาโคลพริด (imidacloprid) 70% WG อัตรา 4 กรัม- ไดโนทีฟูแรน (dinotefuran) 10% WP อัตรา 40 กรัมโดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร5. เมื่อพบการระบาด ถอนต้นมันสำปะหลังและเก็บทำลายนอกแปลง6. พ่นสารฆ่าแมลงเฉพาะจุดที่พบเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ได้แก่ - ไทอะมีทอกแซม (thiamethoxam) 25% WG อัตรา 4 กรัม- อิมิดาโคลพริด (imidacloprid) 70% WG อัตรา 4 กรัม

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		- โคลโทอะนินดิน (clothianidin) 16 % SG อัตรา 10 กรัม - ไดโนทีฟูแรน (dinotefuran) 10% WP อัตรา 20 กรัม - โพรไทโอฟอส (prothiofos) 50% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร - พิริมิฟอส-เมทิล (pirimiphos-methyl) 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร
	2. ไรแดง	1. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ เช่น ตัวง่าสตีธอรัส ตัวง่าปีกสั้น และไรตัวห้า 2. หลีกเลี่ยงการปลูกมันสำปะหลังในช่วงฤดูแล้ง หรือฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานาน 3. หากเริ่มพบการเข้าทำลายของไรแดงควรเก็บทิ้งหรือทำลายเพื่อลดการเพิ่มปริมาณของไรแดง ในสภาพที่เหมาะสมอาจเกิดการระบาดขึ้นอย่างรวดเร็ว 4. พ่นสารฆ่าแมลง ได้แก่ - เฮกซีไทอะซอกซ์ (hexythiazox) 1.8% EC อัตรา 100 มิลลิลิตร - ทีบูเฟนไพเรด (tebufenpyrad) 36% EC อัตรา 5 - 10 มิลลิลิตร - ไพริดาเบน (pyridaben) 20% WP อัตรา 10 - 15 กรัม - ไซฟลูมิโทเฟน (cyflumetofen) 20% EC อัตรา 10 มิลลิลิตร - สไปโรมีซิเฟน (spiromesifen) 24% SC อัตรา 10 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบไรแดงทำลายบริเวณใบส่วนยอด และใบส่วนล่างเริ่มแสดงอาการเหี่ยว โดยเฉพาะพืชยังเล็ก พ่นให้ทั่วทั้งต้น ใต้ใบ และบนใบ จำนวน 1 - 2 ครั้ง ห่างกัน 10 วัน
	3. โรคพุ่มแจ้ (เชื้อไฟโตพลาสมา)	1. ใช้พันธุ์ที่ปลอดโรค หรือจากต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่ไม่แสดงอาการของโรค 2. ขุดหรือถอนต้นที่เป็นโรคไปเผาทำลายนอกแปลง 3. หลีกเลี่ยงการขนย้ายท่อนพันธุ์จากแหล่งที่มีโรคไปสู่แหล่งที่ยังไม่เคยมีการระบาด 4. กำจัดวัชพืชที่แหล่งพักเชื้อ หรือเป็นที่อาศัยของแมลงพาหะนำโรคในแปลง เช่น ต้นสาบม่วง 5. กำจัดแมลงพาหะนำโรค เช่น เพลี้ยจักจั่น
	4. โรคโคนเน่าหัวเน่า (เชื้อรา <i>Phytophthora</i> spp. / เชื้อรา <i>Fusarium</i> spp.)	1. หากพื้นที่ปลูกเป็นดินดาน ควรไถระเบิดชั้นดินดาน และตากดินไว้อย่างน้อย 2 สัปดาห์ ก่อนปลูก 2. แปลงปลูกควรยกร่อง เพื่อไม่ให้น้ำท่วมขัง 3. ใช้ท่อนพันธุ์จากแหล่งที่ไม่มีอาการระบาดของโรค 4. ก่อนปลูกแช่ท่อนพันธุ์ด้วย - เมทาแลกซิล (metalaxyl) 25% WP อัตรา 20-50 กรัม - ฟอสอีทิล-อะลูมิเนียม (fosetyl-aluminium) 80% WP อัตรา 50 กรัม โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร แช่ท่อนพันธุ์เป็นเวลา 10 นาที 5. ควรจัดระยะปลูกให้เหมาะสม เพื่อให้ทรงพุ่มโปร่ง ทำให้

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		สภาพแวดล้อมไม่เหมาะต่อการระบาดของโรค 6. เมื่อพบต้นที่แสดงอาการของโรค ถอนนำไปทำลายนอกแปลง แล้วโรยปูนขาว หรือราดด้วยสาร - เมทาแลกซิล (metalaxyl) 25% WP อัตรา 20 - 50 กรัม - ฟอสอีทิล-อะลูมิเนียม (fosetyl-aluminium) 80% WP อัตรา 50 กรัม โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นบริเวณที่ถอนและโดยรอบห่างออกไปประมาณ 1 เมตร 7. หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต เก็บเศษเหง้า และเศษซากมันสำปะหลัง ไปทำลายนอกแปลงปลูก 8. ควรทำความสะอาดเครื่องจักรกลการเกษตรที่ใช้ในแปลงที่เป็นโรค 9. ในแปลงที่มีการระบาดของโรครุนแรง ควรปลูกพืชชนิดอื่น หมุนเวียน เช่น อ้อย ข้าวโพด หรือพืชตระกูลถั่ว
	5. โรคใบด่างมันสำปะหลัง (เชื้อไวรัส <i>cassava mosaic virus</i>)	1. ปลูกมันสำปะหลังสะอาดและทนทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์ระยอง 72 เกษตรศาสตร์ 50 และห้วยบง 60 และพันธุ์ต้านทานโรคใบด่าง ได้แก่ อิทธิ 1 อิทธิ 2 อิทธิ 3 หรือพันธุ์อื่น ๆ ที่หน่วยงานวิชาการรับรอง 2. ไม่ปลูกพันธุ์อ่อนแอต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์ระยอง 11 และ CMR 43-08-89 3. ไม่ใช้ท่อนพันธุ์จากแหล่งที่พบการระบาดของโรคใบด่าง และท่อนพันธุ์ที่ไม่ทราบแหล่งที่มา 4. สำรวจแปลงมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ - กรณีพื้นที่ระบาดใหม่ พบการระบาดไม่มาก แนะนำให้ถอนทำลายเฉพาะต้นเป็นโรคเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อไวรัส - กรณีพื้นที่พบการระบาดมาก ไม่สามารถถอนทำลายได้ ให้ควบคุมแมลงหิวขาวยาสูด ตามวิธีในข้อ 6. 5. ทำลายต้นมันสำปะหลังที่แสดงอาการของโรคใบด่าง ดังนี้ - วิธีฝังกลบ นำต้นเป็นโรคฝังในหลุมแล้วกลบด้วยดิน - วิธีใส่ถุง/กระสอบ นำต้นเป็นโรคตัดเป็นท่อนใส่ถุง / กระสอบมัดปาก - วิธีมัดสับ นำต้นเป็นโรคเข้าเครื่องบดป่น หรือเครื่องสับย่อย โดยพลาสติกกรองพื้นให้เศษต้นที่ถูกทำลายอยู่บนพลาสติก แล้วคลุมกองหรือห่อเศษต้นที่ถูกทำลายด้วยพลาสติกตากแดดให้ต้นมันสำปะหลังแห้งตาย 6. กำจัดแมลงหิวขาวยาสูดพาหะนำโรค โดยอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติของแมลงหิวขาวยาสูด ได้แก่ แมลงช้างปีกใส ตัวงเต่าตัวห้ำ หรือพ่นสารกำจัดแมลง imidacloprid 70% WG อัตรา 6 - 12 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ bifenthrin 2.5% EC อัตรา 30 มล. ต่อน้ำ 20 ลิตร 7. เฝ้าระวังการระบาดของไวรัสใบด่างในพืชอาศัยอื่น ๆ ที่มีแมลงหิวขาวยาสูดเป็นพาหะ โดยหลีกเลี่ยงการปลูกพืชอาศัยของแมลงหิวขาวยาสูด เช่น กระจเพรา โหระพา ผักชีฝรั่ง พริกมะเขือ มัน

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		ฝรั่ง และพืชตระกูลถั่ว และพืชอาศัยของเชื้อไวรัสใบด่างมันสำปะหลัง เช่น สบู่ดำ ละหุ่ง บริเวณแปลงปลูกมันสำปะหลัง 8. หลีกเลี่ยงการเคลื่อนย้ายท่อนพันธุ์จากแหล่งที่พบอาการของโรคไปสู่แหล่งปลูกอื่น
2. อ้อย	1. หนอนกออ้อย	1. ในแหล่งชลประทาน ควรให้น้ำเพื่อให้อ้อยแตกหน่อชัดเจน 2. ปลอ่ยแทนเบียนไซไตรโครแกรมมา อัตรา 30,000 ตัวต่อไร่ต่อครั้ง ปลอ่ยติดต่อกัน 2 - 3 ครั้ง ใช้ช่วงที่พบกลุ่มไข่ของหนอนกออ้อย 3. ปลอ่ยแมลงหางหนีบอัตรา 500 ตัวต่อไร่ โดยปลอ่ยให้กระจายทั่วแปลง และควรปลอ่ยให้ชิดกออ้อย และใช้ใบอ้อยหรือฟางที่เปียกชื้นคลุม จะช่วยให้โอกาสรอดสูงขึ้น และทำการปลอ่ยซ้ำถ้าการระบาดยังไม่ลดลง ใช้ช่วงที่พบหนอนกออ้อย และกลุ่มไข่ของหนอนกออ้อย ถ้าปลอ่ยแทนเบียนไซไตรโครแกรมมา ก็ไม่ต้องปลอ่ยแมลงหางหนีบ เพราะแมลงหางหนีบจะกินแทนเบียนไซไตรโครแกรมมา 4. เมื่ออ้อยอายุ 1 เดือน หรือเมื่ออ้อยแสดงอาการยอดเหี่ยว ร้อยละ 10 ควรพ่นสารฆ่าแมลงเดลตาเมทริน (deltamethrin) 3% EC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่น 2 - 3 ครั้ง ห่างกัน 14 วัน 5. เมื่อพบการระบาดของหนอนกออ้อยและทำให้อ้อยแสดงอาการยอดเหี่ยวมากกว่าร้อยละ 10 ควรพ่นสารฆ่าแมลง ได้แก่ อินดอกซาคาร์บ (indoxacarb) 15% EC อัตรา 15 มิลลิลิตร หรือ คลอแรนทรานิลิโพรล (chlorantraniliprole) 5.17% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือลูเฟนนูรอน (lufenuron) 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งต่อน้ำ 20 ลิตร ***หมายเหตุ ควรหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในแปลงที่ปลอ่ยแทนเบียนไซไตรโครแกรมมา และแมลงหางหนีบ
	2. โรคใบขาวอ้อย	1. ใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ปราศจากโรค เช่น ต้นจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ หรือท่อนพันธุ์จากแหล่งปลูกที่ไม่มีการเกิดโรคใบขาว 2. แช่ท่อนพันธุ์ในน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 ชั่วโมง ก่อนปลูก 3. ปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และให้น้ำอย่างเพียงพอ 4. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบต้นที่เป็นโรค ขุดและนำไปทำลายนอกแปลงปลูก 5. หมั่นกำจัดวัชพืชในแปลงและรอบแปลงปลูก เพื่อลดแหล่งสะสมของเชื้อสาเหตุโรคและแมลงพาหะ 6. ในแปลงที่พบการระบาดของโรครุนแรง ควรไถทำลายตออ้อยและคราดตอเก่าออกจากร้างให้หมด เพื่อไม่ให้เป็นที่สะสมของเชื้อสาเหตุโรค
	3. โรคเส้ดำ (เชื้อรา <i>Ustilago scitaminea</i>)	1. ใช้พันธุ์ต้านทาน เช่น พันธุ์อู่ทอง 15 พันธุ์ LK 92-11 2. ก่อนปลูกแช่ท่อนพันธุ์ด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา หรือสารกำจัดโรคพืชได้แก่

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		- ไตรอาไดมีฟอน (triadimefon) 25% WP อัตรา 40 กรัม - โพรพิโคนาโซล (propiconazole) 25% EC อัตรา 16 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร แช่นาน 30 นาทีก่อนปลูก 3. ไถแปลงอ้อยตอที่เป็นโรครุนแรงทิ้งไม่ให้เป็นแหล่งแพร่เชื้อในแปลงปลูก 4. เมื่อพบกออ้อยเริ่มแสดงอาการเส้ดำ ควรตัดเส้ดำออกขณะเริ่มปรากฏอาการ ก่อนที่เชื้อหุ้มเส้ดำจะหลุดออก นำใส่ถุงไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดไปยังกอข้างเคียง 5. ปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียน เพื่อลดการสะสมของเชื้อในแปลง
3. ข้าวโพด	หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด	1. ไถพรวนและตากดิน เพื่อกำจัดดักแด้ที่อยู่ในดิน 2. เก็บกลุ่มไข่หรือตัวหนอนทำลายทิ้งนอกแปลง 3. คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก ด้วยสารไซแอนทรานิลิโพรล (cyantraniliprole) 20% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อเมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม ใส่สารลงในถุงพลาสติกปิดปากถุงให้สนิทรีดสารให้ทั่วถุงแล้วจึงเปิดปากถุง นำเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดใส่ลงไป มัดปากถุงโดยทำให้ถุงพองลมเข้าไปให้ทั่ว เปิดปากถุงผึ่งเมล็ดพันธุ์ให้แห้งในที่ร่มแล้วจึงนำไปปลูก 4. ปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติ เช่น แตนเบียนไตรโคแกรมมา แมลงหางหนีบ มวนพิฆาต เป็นต้น 5. ใช้สารชีวภัณฑ์ พ่นด้วยเชื้อแบคทีเรียบาซิลลัส ทูริงเยนซิส สายพันธุ์ไอซาไว หรือสายพันธุ์ เคอร์สตากี้ อัตรา 80 กรัมหรือ มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร 6. หากพบการระบาดรุนแรงควรพ่นสารเคมีตาม ได้แก่ - สไปนีโทแรม (spinetoram) 12 % SC อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือ 25 % WG อัตรา 10 กรัม - อีมาเมกดินเบนโซเอท (emamectin benzoate) 5% WG อัตรา 10 กรัม หรือ 1.92 % EC อัตรา 20 มิลลิลิตร - คลอร์ฟิเนาเพอร์ (chlorfenapyr) 10% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร - เมทอกซีฟีโนไซด์ (methoxyfenozide) + สารสไปนีโทแรม (spinetoram) 30+6% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร - อินดอกซาคาร์บ (indoxacarb) 15% EC อัตรา 30 มิลลิลิตร - คลอแรนทรานิลิโพรล (chlorantraniliprole) 5.17% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร หรือ ฟลูเบนโดอะไมด์ (flubendiamide) 20% WG อัตรา 10 กรัม โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น ทุก 7 วัน และให้ สลับกลุ่มสาร
4. สับปะรด	โรคเหี่ยว (เชื้อไวรัส Pineapple mealybug g wilt associated virus)	1. ทำความสะอาดแปลง เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งอาศัยของมดและเพลี้ยแป้ง 2. การเตรียมดินให้ตัดต้นและป่นตอเก่าสับปะรดทิ้งไว้ 2 - 3 เดือน พร้อมทั้งเก็บซากเหง้าต้นสับปะรดและซากวัชพืชมาทำลายนอกแปลง เพื่อกำจัดไวรัสและแมลงพาหะที่ยังอาศัยอยู่

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		3. ก่อนปลูกต้องมีการไถและพรวนดินหลายๆ ครั้ง ตากดินอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพื่อลดปริมาณเพลี้ยแป้งและศัตรูชนิดอื่นที่อยู่ในดิน 4. ใช้หน่อพันธุ์ที่สะอาดปราศจากเพลี้ยแป้งและโรคเหี่ยว และหลีกเลี่ยงการนำหน่อหรือจุกพันธุ์สับปะรดจากแหล่งที่มีการระบาดของโรคไปปลูกหรือขยายพันธุ์ในแหล่งที่ยังไม่มีโรคนี้อระบาด 5. แช่หน่อพันธุ์เพื่อกำจัดเพลี้ยแป้งที่ติดมากับหน่อพันธุ์ ด้วยสารเคมีกำจัดแมลงตามคำแนะนำ 6. เมื่อพบต้นเป็นโรคให้ถอนต้นสับปะรดที่แสดงอาการใส่ถุงพลาสติกไปทำลายนอกแปลง ขณะเคลื่อนย้ายต้องระมัดระวังไม่ให้เพลี้ยแป้งร่วงลงสู่พื้น 7. เมื่อพบการระบาดของเพลี้ยแป้ง ควรกำจัดออกจากแปลง 8. การใช้เหยื่อพิษกำจัดมด หวานสารไฮดราเมทิลโนน (hydramethylnon) 0.73% GR อัตรา 275 กรัม ต่อไร่ หวาน 2 ครั้ง โดยหวานพร้อมปลูก และหลังปลูก 6 เดือน

๕. การคาดการณ์ศัตรูพืช ในช่วงระหว่างวันที่ ๒๓ เมษายน - ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๙

ภาคเหนือ

- มันสำปะหลัง ระวัง ไรแดง เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอยเกล็ด โรคฟุ่มแจ้ และโรคใบด่าง
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย ตั๊กหวดยาว โรคใบขาว โรคใบด่างอ้อย และโรคเหี่ยวเน่าแดง
- ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุด หนอนเจาะฝักข้าวโพด เพลี้ยอ่อน และโรคราสนิม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- มันสำปะหลัง ระวัง ไรแดง เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอยเกล็ด โรคฟุ่มแจ้ และโรคใบด่าง
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย ตั๊กหวดยาว โรคใบขาว โรคใบด่างอ้อย และโรคเหี่ยวเน่าแดง
- ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุด หนอนเจาะฝักข้าวโพด เพลี้ยอ่อน และโรคราสนิม

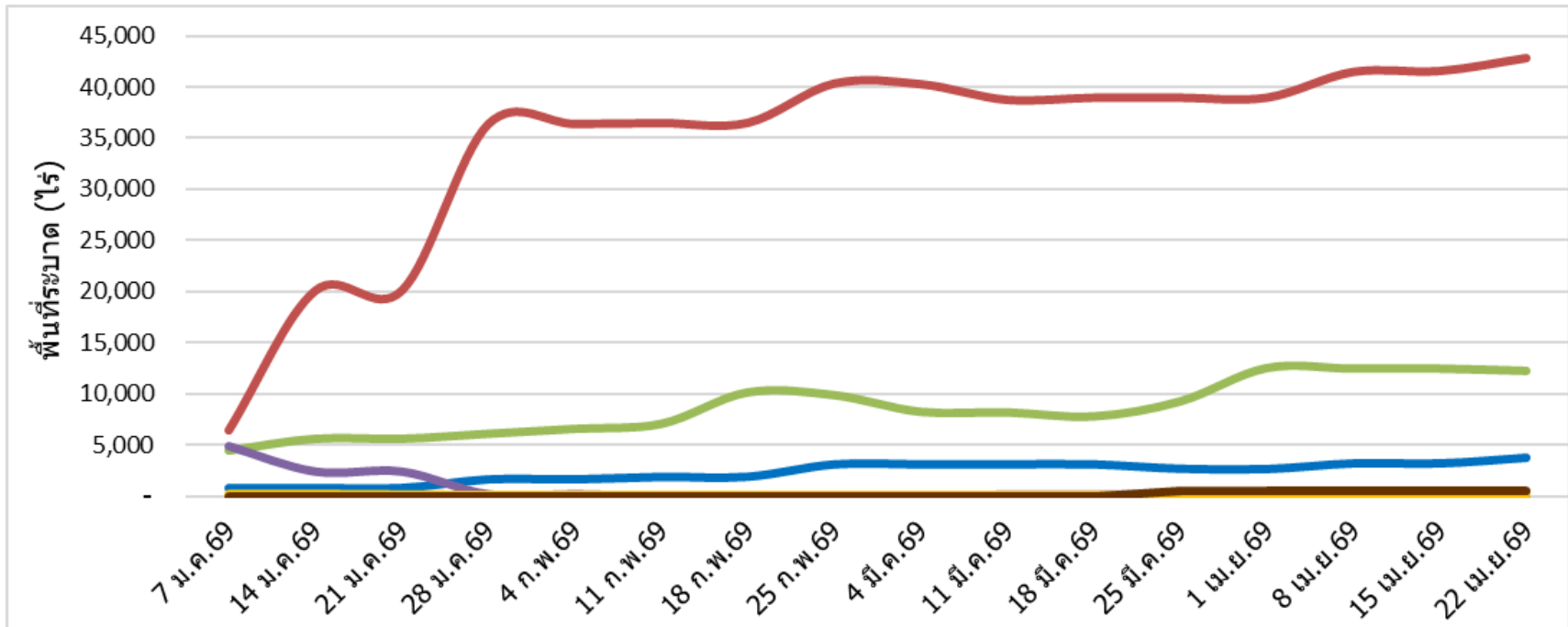
ภาคกลาง และภาคตะวันออก

- มันสำปะหลัง ระวัง ไรแดง เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอยเกล็ด โรคฟุ่มแจ้ และโรคใบด่าง
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย ตั๊กหวดยาว โรคใบขาว โรคใบด่างอ้อย และโรคเหี่ยวเน่าแดง
- ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุด หนอนเจาะฝักข้าวโพด เพลี้ยอ่อน และโรคราสนิม
- สับปะรด ระวัง เพลี้ยแป้ง โรคยอดเน่ารากเน่า โรคผลแกน และโรคเหี่ยว

ภาคใต้

- ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทุ้งข้าวโพดลายจุด หนอนเจาะฝักข้าวโพด เพลี้ยอ่อน และโรคราสนิม
- สับปะรด ระวัง เพลี้ยแป้ง โรคยอดเน่ารากเน่า และโรคเหี่ยว

กราฟแสดงสถานการณ์การระบาดของศัตรูมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๙
ภาพรวมทั้งประเทศ

	เพลี้ยแป้ง	๓,๗๑๖.๘๐ ไร่
	ไรแดง	๔๒,๘๓๐.๙๘ ไร่
	โรคพุ่มแจ้	๑๒,๒๖๕.๕๐ ไร่
	โรคโคนเน่าหัวเน่า	๑๗๐.๐๐ ไร่
	โรคใบไหม้/ใบจุดเหลี่ยมแบคทีเรีย	๒๙๒.๐๐ ไร่
	เพลี้ยหอยเกล็ด	๕๔๗.๕๐ ไร่